

LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

PAŽYMA

DĖL S. V. SKUNDO DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS NEGALIOS PAGRINDU DARBO SANTYKIŲ SRITYJE TYRIMO

2016-07-11 Nr. (16)SN-91)SP-66

Lygių galimybių kontrolierė Agneta Lobačevskytė pagal 2016 m. birželio 10 d. Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (toliau – ir Tarnyba) gautą S. V. (toliau – ir pareiškėja) skundą atliko tyrimą dėl galimos diskriminacijos negalios pagrindu.

Atliekant tyrimą, 2016 m. birželio 23 d. raštu Nr. (16)SN-91)S-502 kreiptasi į Kauno kultūros centro „Tautos namai“ (toliau – ir Centras) administraciją, prašant pateikti paaiškinimą dėl pareiškėjo skunde išdėstytų aplinkybių.

Lygių galimybių kontrolierė

n u s t a t ė:

1. Tarnybai pateiktame skunde nurodoma, kad pareiškėja dirba Centre viešųjų ryšių ir reklamos specialiste. Pasak pareiškėjos, 2016 m. gegužės 6 d. vykusio susirinkimo metu Centro direktorė viešai pasakė, jog pareiškėja negalės dirbti renginyje „Gintarinė pora“, kuris turėjo vykti poilsio dienomis (2016 m. gegužės 7-8 d.), „dėl jos invalidumo“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta). Nurodoma, jog „dėl invalidumo“ pareiškėjai nebuvo leista dirbti renginyje „Kauno dainų šventė“, kuris taip pat vyko poilsio dieną (2016 m. birželio 4 d.). S. V. nurodo, jog į jos rašytinius sutikimus dirbti poilsio dienomis darbdavė neatsižvelgia. Dėl išvardintų aplinkybių, pareiškėja nurodo susidurianti su mažiau palankiomis darbo ir apmokėjimo už jį sąlygomis. Pareiškėja nurodo jaučianti įtampą dėl negalios pagrindu diskriminuojančių sąlygų darbe. Šiais veiksmais galimai pažeidžiami Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 7 str. 2p. reikalavimai.

2. 2016 m. liepos 1d. raštu Nr. S-130 Centro direktorė paaiškino, jog pareiškėja dirba Centre pagal darbo sutartį nuo 2001 m. vasario 21 d. Pagal 2012 m. birželio 8 d. Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Kauno I teritorinio skyriaus išvadą Nr. DPS-1723

„Dėl darbų pobūdžio ir sąlygų“ (toliau – ir Išvada), pareiškėjai yra nustatytas 40 procentų darbingumo lygis. Išvadoje nustatyta, kad pareiškėja negali dirbti viršvalandinių darbų.

Lietuvos Respublikos darbo kodekso 150 str. 2 d. nurodyta, kad darbdavys gali skirti dirbti viršvalandinius darbus tik išimtiniais atvejais, kuriuos nustato šio kodekso 151 str. Kitais atvejais viršvalandiniai darbai gali būti organizuojami tik gavus rašytinį darbuotojo sutikimą arba rašytinį darbuotojo prašymą. Darbo kodekso straipsnio 150 str. 4 d. nurodyta, jog neįgalieji gali būti skiriami dirbti viršvalandinius darbus, jeigu to jiems nedraudžia Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos išvada.

Pažymima, jog renginys „Gintarinė pora 2016“ (2016 m. gegužės. 7-8 d.) bei „Kauno dainų šventė“ (2016 m. birželio 4 d.) vyko poilsio dienomis ir paskiriant pareiškėją dirbti minėtų švenčių metu, Centras būtų pažeidęs Darbo kodekso 150 str. 4 d. nustatytą imperatyvią įstatyminę normą.

Papildomai pažymima, kad pareiškėja Tarnybai nurodė melagingas aplinkybes, t. y., pareiškėjai nebuvo leista dirbti ne dėl neįgalumo, tačiau dėl būtinybės laikytis Darbo kodekse nustatytų įstatyminių normų darbdaviui. Centro direktorė nurodo, jog Centras į pareiškėjos rašytinius sutikimus dirbti poilsio dienomis visada atsižvelgdavo bei atidžiai išanalizuodavo, tačiau dėl išvadoje nustatyto draudimo pareiškėjai dirbti viršvalandinį darbą jai pagal Darbo kodekso 150 str. 4 d. negalima skirti viršvalandinių darbų, t. y., poilsio dienomis. Nurodoma, jog pareiškėja neteikė prašymo (-ų) dėl darbo poilsio dienomis renginyje „Kauno dainų šventė“, tačiau atsižvelgus į Darbo kodekso nuostatas, pareiškėjos prašymas nebūtų tenkintas.

Lygių galimybių kontrolierė

k o n s t a t u o j a :

1. Tyrimo metu buvo nustatoma, ar atsisakant pareiškėjai leisti dirbti Centro organizuojuose renginiuose: „Gintarinė pora 2016“, kuris vyko 2016 m. gegužės. 7-8 d., ir „Kauno dainų šventė“, kuris vyko 2016 m. birželio 4 d., nebuvo pažeisti Lygių galimybių įstatymo 7 str. 2 p. reikalavimai. Lygių galimybių įstatymo 7 str. 2 p. numatyta, jog įgyvendindamas lygias galimybes, darbdavys, neatsižvelgdamas į lytį, rasę, tautybę, kalbą, kilmę, socialinę padėtį, tikėjimą, įsitikinimus ar pažiūras, amžių, lytinę orientaciją, negalią, etninę priklausomybę, religiją, privalo sudaryti vienodas darbo, valstybės tarnybos sąlygas, galimybes kelti kvalifikaciją, siekti profesinio mokymo, persikvalifikuoti, įgyti praktinę darbo patirtį, taip pat teikti vienodas lengvatas.

2. Pagal Lygių galimybių įstatymo 4 str., nagrinėjant fizinių ir juridinių asmenų skundus, pareiškimus, prašymus, pranešimus ar ieškinius dėl diskriminacijos, pareiškėjai nurodžius aplinkybes,

leidžiantis daryti prielaidą dėl tiesioginės ar netiesioginės diskriminacijos buvimo, preziumuojama, kad tiesioginės ar netiesioginės diskriminacijos, priekabiavimo ar nurodymo diskriminuoti faktas buvo. Skundžiamas asmuo turi įrodyti, kad lygių galimybių principas nebuvo pažeistas.

3. Tyrimo metu nustatyta, jog:

3.1. Pareiškėja, kuriai nustatytas 40 proc. darbingumas, dirba Centre viešųjų ryšių ir reklamos specialiste. Vienos iš pagrindinių pareiškėjos darbo funkcijų yra renginių rėmėjų paieška, viešinamos informacijos parengimas, bendravimas su partneriais. Darytina išvada, jog darbas Centro organizuojamų renginių: „Gintarinė pora 2016“ (vykusio 2016 m. gegužės. 7-8 d.) ir „Kauno dainų šventė“ (vykusio 2016 m. birželio 4 d.), metu yra tiesiogiai sietinas su pareiškėjos darbo funkcijų atlikimu.

3.2. Darbdavė, Centro direktorė, nurodo, jog pareiškėjai nebuvo leista dirbti renginio „Gintarinė pora 2016“ metu, kadangi jis vyko poilsio dienomis. Centro direktorės teigimu, prašymo leisti dirbti renginio „Kauno dainų šventė“ metu ji iš pareiškėjos nebuvo gavusi. Tačiau nurodo, jog net ir gavus tokį prašymą, jis nebūtų tenkintas. Sprendimas, neleisti pareiškėjai dirbti renginių vykstančių poilsio dienomis metu, grindžiamas Darbo kodekso 150 str. 4 d. įtvirtinta nuostata, jog neįgalieji gali būti skiriami dirbti viršvalandinius darbus, jeigu to jiems nedraudžia Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos išvada. Pareiškėjos Išvadoje nustatyta, kad pareiškėja negali dirbti viršvalandinių darbų.

Pagal Darbo kodekso 150 str. 1 d., viršvalandiniais laikomi darbai, dirbami viršijant šio Kodekso 144 str. 1 d., 145, 146 str. ir 149 str. 1 ir 2 d. nustatytą darbo laiko trukmę. Tyrimo metu nustatyta, kad pareiškėjai darbo sutartimi nustatytas darbo laikas negali būti ilgesnis kaip keturiasdešimt valandų per savaitę (Darbo kodekso 144 str. 1 d.). Pagal Darbo kodekso 147 str. 2 d., darbuotojams nustatoma penkių darbo dienų savaitė su dviem poilsio dienomis. Esant poreikiui ir gavus darbuotojo prašymą ar sutikimą, įstatymas nedraudžia leisti jam dirbti poilsio dienomis (nepriklausomai nuo to, ar darbuotojas pripažintas neįgaliu, ar ne). Darbuotojo dirbančio poilsio dienomis darbo apmokėjimo, darbo ir poilsio laiko paskirstymo tvarka įtvirtinta Darbo kodekso 147 str., 161 str. ir 194 str. Tinkamai įgyvendinant Darbo kodekse įtvirtintą darbo ir poilsio laiko paskirstymo tvarką, darbuotojui užtikrinama teisė neviršyti šio kodekso 144 str. 1 d. nustatytos darbo laiko trukmės, t.y., nedirbti viršvalandžių. Darytina išvada, jog darbas poilsio dienomis negali būti tapatinamas su viršvalandiniu darbu.

Konstatuotina, jog Centro direktorės paaiškinimas dėl neleidimo pareiškėjai dirbti poilsio dienomis yra nepagrįstas, t.y., Centro direktorė neįvykdė Lygių galimybių įstatymo 4 str. skundžiamajam asmeniui įtvirtintos pareigos įrodyti, kad lygių galimybių principas nebuvo pažeistas.

4. Tyrimo metu negauta įrodymų, jog Centro direktorė gavo pareiškėjos prašymą leisti dirbti renginio „Kauno dainų šventė“, vykusio 2016 m. birželio 4 d., metu. Tačiau Centro direktorė nurodė, jog

pareiškėjos prašymai dėl darbo poilsio dienomis nebūtų tenkinami dėl Darbo kodekso 150 str. 4 d. įtvirtinto reikalavimo.

Tyrimo metu nustatyta, jog Centro direktorė nepagrįstai neleido pareiškėjai dirbti Centro organizuojamo renginio „Gintarinė pora 2016“ (vykusio 2016 m. gegužės. 7-8 d.) metu. Nepagrįstus darbo sąlygų apribojimus pareiškėja patyrė netinkamai užtikrinant darbo sąlygas, numatytas 2012 m. birželio 8 d. Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Kauno I teritorinio skyriaus išvadoje Nr. DPS-1723 „Dėl darbų pobūdžio ir sąlygų“. Lyginant su kitais Centro darbuotojais, pareiškėjai dėl jos negalios taikė mažiau palankias darbo sąlygas, dėl kurių jai buvo apribota galimybė tinkamai atlikti savo darbo funkcijas. Šiais veiksmais Centro direktorė nevykdė Lygių galimybių įstatymo 7 str. 2 p. įtvirtintos pareigos.

Pagal Lygių galimybių įstatymo 10 str., lygių galimybių pažeidimu laikomas šiame įstatyme nustatytų pareigų nevykdymas ar netinkamas jų vykdymas ir draudimų nesilaikymas.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 14 straipsniu, 15 straipsniu bei Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 24 straipsnio 6 punktu,

Lygių galimybių kontrolierė

n u s p r e n d ž i a:

1. Įspėti Kauno kultūros centro „Tautos namai“ direktorę už lygių galimybių pažeidimą.
2. Su tyrimo pažyma supažindinti pareiškėją, Kauno kultūros centro „Tautos namai“ administraciją.

Sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Lygių galimybių kontrolierė

Agneta Lobačevskytė